

Kommentarer till presentationen för tjänsteenkäten
SFOHH's möte

1. Åsa Robinson, ÖNH-specialist och överläkare på Capio Lundby Specialistsjukhus i Göteborg. I år är det 24:e gången tjänsteenkäten genomförs. Årets enkät visar som vanligt förhållanden på landets önh-kliniker och enheter under v4. Det är verksamhetscheferna inom respektive önh-klinik som svarar på enkäten.
2. Detta är arbetsgruppen som ansvarar för att enkäten genomförs. De skickar enkäten till respektive kliniks verksamhetschef och sammanställer sedan data från sin region. Sedan tre år är enkäten något ändrad, vi har behållit de frågor som funnits sedan tidigare men separerat audiologin och foniatriken. Hans Lindsten har lovat se till att vi får en ny kontakt i de norra regionerna. Beräkningar som jämför med befolkningen är baserad på statistik från Statistiska Centralbyrån 31/12 2022.
3. Fokus specialister
4. Vi är i år totalt 656 specialister (30 fler än förra året och denna ökning består av vanliga önh-specialister). Vi är 465 önh-specialister, 43 audiologer, 26 foniater och 122 privata specialister. Tillgången har vuxit långsamt de senaste åren. Antalet privata specialister har minskat sedan 2019.
5. Om vi ser på hur många av oss som forskar, visar denna graf antal kollegor som är disputerade resp innehar minst en docentur. För 10 år sedan var 30-33 % av alla specialister disputerade, i år ligger den siffran på 28%. Antalet som är disputerade är egentligen relativt konstant men eftersom vi blivit fler önh-läkare har andelen som är disputerade minskat något. I år är 190 av 656 specialisterna disputerade.
6. Det är ffa andelen docenter bland specialisterna inom både offentlig och privat verksamhet som har minskat de senaste 10 åren. Om man ser till antalet docenter idag jämfört med för 10 år sedan är det en 32%-ig minskning från 53 till 36, detta trots att vi som sagt var blivit fler specialister under samma tid.
7. Om man ser till privata specialister de senaste 10 åren, har dessa minskat sedan toppnoteringen på 151 st år 2019. I år är den siffran 122.
8. Vi har genom åren haft många aktiva pensionärer, den andelen har minskat de senaste åren, förra året var 11% av oss >65, i år är den siffran 9,5%.
9. Det har funnits en tendens till ökande deltidarbete, den ökningen har nu avstannat och för ST-läkare snarast minskat de senaste åren. 29% av specialisterna arbetar deltid och 17% av ST-läkarna.
10. Audiologi:
11. Antal audiologer i Sverige (48st) i klinisk tjänst. Här räknas även de som är utbildade men som inte arbetar som audiologer. Enl VC saknas det 17 audiologer i Sverige, det är 20 ST som pågår. Med planerade pensionsavgångar (11) betyder det att det fortfarande kommer att saknas en hel del audiologer i slutet av 2027. Utbildning av audiologer behöver fortsätta prioriteras på våra önh-kliniker.
12. Man ser precis som tidigare stor variation i antal audiologer mellan de olika landstingen. Om man går vidare till nästa bild, har jag valt att vikta antalet mot invånarantalet i respektive landsting.
13. Det erbjuds alltså betydligt fler audiologer/100 000 invånare i Uppsala/Örebro/Stockholm/Gotland än i övriga regioner i Sverige. Man har som ambition att vården ska bli mer jämlik i Sverige, dessa siffror talar just nu emot att det är jämlikt.

14. Foniatri:
15. Antal foniater i Sverige som arbetar helt eller delvis med foniatri är idag 28st. Sedan 3 år har vi slagit ihop alla utbildade offentligt verksamma foniater i Sverige oavsett hur stor del av deras verksamhet som består av foniatri. Antal foniater ligger stabilt över 20. Enl VC saknas det idag 7 foniater. Det är 10 ST-som pågår. Med planerade pensionsavgångar 5, betyder det att det fortfarande kommer att saknas några foniater i slutet av 2027.
16. I år har jag valt att fokusera delar av min presentation med att jämföra antal specialister per region /100 000 invånare för att få något av ett annat perspektiv. Precis som för audiologin finns uttalade skillnader mellan regionerna där den södra och norra regionen utmärker sig genom att ha bättre tillgång till foniater för sina invånare än tex Uppsala/Örebro och VGR.
17. Här kan man se om man jämför antal specialister/100 000 invånare i respektive region hur även detta skiljer sig åt. Sveriges snitt ligger rel stabilt på strax över 6 ÖNH-specialister /100 000 inv. Tätheten skiljer sig dock över landet, Stockholm/Gotland har 6,7 specialister /100 000 invånare jämfört med Sydöstra som har 5,2.
18. ST-läkare
19. Antal ST-läkare fortsatt undantaget foniatri och audiolog (sedan 2021) visar att inbromsningen i antal ST-tjänster ännu inte är speciellt stor. De senaste 3 åren har vi valt att plocka ur audiologi och foniatri ST-tjänsterna ur materialet, tidigare var de medräknade i grafen. I år har vi 181 ÖNH- ST-läkare, 20 audiologi ST och 10 foniatri ST
20. Om man ser sett över landet, var finns då våra ST-läkare? Ja, de fortsätter ju att finnas i övriga landet betydligt mer frekvent än i Stockholm/Gotland. Västra och Södra ligger också sedan några år tillbaka på en annan kurva än Sydöstra, Uppsala/Örebro och Norra.
21. Nästan samma kurva som förra året. Den visar åldersfördelningen och hur den har ändrats under den tid tjänsteenkäten genomförts. Just nu har vi fått en ny puckel av yngre medarbetare. Jag drar en liten parallell till antalet docenter, kanske har vi en minskning eftersom kåren är yngre? Förhoppningsvis är fler på väg till docentur på sikt
22. Beräkning av utbildningsbehovet enligt tjänsteenkäten sker i 2 perioder. Med de data vi har idag av nuvarande ST-läkare kan vi beräkna vilken tillgång på specialister vi kommer att ha i slutet av år 2027 och vilken utbildningsvolym som behövs för perioden 2028-2032. Dvs ännu icke påbörjade ST-läkare.
23. Enl enkäten kommer vi i slutet av 2027 stå med fler specialister än vad verksamhetscheferna verkar ha behov och budget för. Det kan i värsta fall bli så att nyblivna specialister kanske inte får jobb när de är färdiga i slutet av 2027, då vi har 125 pågående ST-läkare som beräknas vara klara i slutet av 2027. Med ett beräknat bortfall på 115, och då har man beräknat med att pensionärerna slutar, vilket de inte alltid gör.
24. Vad gäller behovet för helt nya ST för nästkommande period 2028-2032 så har vi siffror likvärdiga med föregående år. Det behövs en kraftig inbromsning för att inte överutbilda. Men behovet varierar stort över Sverige. Just nu har vi alltså 181 pågående rena önh-ST.
25. Sammanfattning:

Antal specialister ökar långsamt

Snittet rel stabilt men regionerna skiljer sig åt, något som inte minst gäller tillgången till audiologer och foniater.

Antal ST-läkare är fortsatt högt

Även här skiljer sig regionerna åt.

ST-foniatri och audiologi har ökat men behovet är fortsatt inte mättat.

Antalet specialistläkare som är docenter har minskat de senaste 10 åren med 32%

Ansvar för att anpassa behovet av nya specialister ligger som vanligt på arbetsgivaren och i förlängningen verksamhetscheferna

Göteborg 230911